

Nr 19.

Ankom till riksdagens kansli den 11 mars 1941 kl. 1 e. m.

*Utlåtande i anledning av fullmäktiges i riksbanken framställning
om tilläggs pension åt förre arbetaren vid Tumba bruk
Johan Theodor Jansson.*

I skrivelse till bankoutskottet den 30 december 1940 hava fullmäktige i riksbanken hemställt, att utskottet ville utverka riksdagens medgivande för fullmäktige att tillerkänna förre arbetaren vid Tumba bruk Johan Theodor Jansson en tilläggs pension av 108 kronor per år, att utgå räknat från den 1 augusti 1940.

Till stöd härför hava fullmäktige anfört följande:

»Genom beslut den 22 augusti 1940 hava fullmäktige i riksbanken tillerkänt arbetaren vid Tumba bruk Johan Theodor Jansson pension, räknat från och med den 1 i samma månad, till ett belopp av 1 044 kronor för år. Jansson har sedermera i skrivelse till fullmäktige anhållit om förhöjd pension ävensom att vid pensionens beräkning vissa för honom mera gynnsamma grunder måtte tillämpas.

I anledning härav vilja fullmäktige med överlämnande av samtliga handlingar i ärendet underställa frågan Bankoutskottets prövning samt därvid anföra följande.

Jansson, som är född den 15 november 1879 och som sålunda uppnått föreskriven pensionsålder med utgången av november 1939, hade av fullmäktige medgivits att kvarstå i sin anställning vid bruket till och med den 31 juli 1940.

Jansson är hänförd till pensionsgrupp 3 enligt 4 § reglementet angående tjänstepension för arbetare vid riksbankens sedeltryckeri och pappersbruk med ett pensionsunderlag av 1 824 kronor. Om Jansson avgått vid pensionsålderns inträde den 1 december 1939 eller sålunda före den 1 januari 1940, skulle han med tillämpning av punkten 2 andra stycket i övergångsbestämmelserna till förenämnda reglemente ägt tillgodoräkna fyra femtedelar av anställningstiden vid bruket före den 1 juli 1935. I så fall skulle han hava blivit berättigad till en pension av 1 104 kronor. På grund av att avgången skedde efter den 1 januari 1940, hava emellertid fullmäktige med hänsyn till avfattningen av nyssnämnda övergångsbestämmelse och i enlighet med den tolkning, som bestämmelsen givits på andra håll inom statsförvaltningen, ansett, att Jansson ägt av sin anställningstid före den 1 juli 1935 tillgodoräkna endast tre fjärdedelar. Jansson, som anställdes vid bruket den 24 oktober 1918, kunde sålunda tillgodoräkna såsom tjänstår 16 år 11 månader 6 dagar och tillerkändes i enlighet härmed avkortad pension med förenämnda belopp, 1 044 kronor för år, eller alltså med 60 kronor mindre än

han författningsenligt skulle hava tillerkänts, om avgången skett före den 1 januari 1940.

Jansson uppehöll under större delen av sin anställningstid eller till och med den 30 september 1933 sysslan såsom trädgårdsmästare vid bruket. Under återopande härav har Jansson såväl i sin förenämnda ansökan om pension som i sin nu ingivna framställning om förhöjd pension hemställt, att pension för honom måtte beräknas såsom om han varit hänförd till pensionsgrupp 1, för vilken grupp pensionsunderlaget utgör 2 640 kronor. Med nämnda pensionsunderlag skulle Jansson blivit berättigad till en pension av 1 500 kronor.

Såsom skäl härför har Jansson i huvudsak åberopat, att han vore utbildad trädgårdsmästare samt att han intagit förmansställning vid utövande av trädgårdsmästarsysslan vid bruket.

Då fullmäktige icke ansett sig böra bifalla denna framställning hava fullmäktige utgått från att till pensionsgrupp 1 böra hänföras endast sådana arbetare, vilka utöva ett verkligt förmansskap vid bruket och på grund härav erhållit en högre löneställning än de övriga arbetarna därstädes. Att märka är nämligen, att pensionen i pensionsgrupp 1 utgår med väsentligt högre belopp än som enligt tjänstepensionsreglementet för arbetare den 30 juli 1934 (nr 443) tillkommer arbetare vid statsförvaltningen i övrigt. Enligt nämnda reglemente utgör sålunda det högsta pensionsunderlaget — d. v. s. det för yrkesarbetare gällande — 1 644 kronor eller 180 kronor mindre än som tillämpats beträffande Jansson. Den motivering för fastställande av ett avsevärt högre pensionsunderlag för »arbetsledande förmän vid pappersbruket», nämligen att ifrågavarande arbetares löneställning till följd av befattningen med sedelpapperstillverkningen vore betydligt högre än för andra hos staten anställda arbetare, äger icke tillämpning på Jansson. Dennes avlöning utgjorde från år 1930 såsom trädgårdsmästare vid bruket 3 600 kronor jämte försäljningsprovision uppgående till cirka 400 kronor för år och såsom pappersarbetare cirka 2 400 kronor för år.

Fullmäktige vilja i samband därmed framhålla, att för ordinarie trädgårdsmästare vid statens sinnessjukhus (A 10), vilkas göromål i regel torde vara mera omfattande och medföra större ansvar än vad fallet varit med den syssla, som Jansson varit anförtrodd, gäller ett pensionsunderlag av 2 160 kronor. För trädgårdsmästaren vid Serafimerlasarettet (A 7) utgör pensionsunderlaget endast 1 824 kronor eller samma belopp, som tillämpats beträffande Jansson.

Fullmäktige anse icke anledning föreligga att vidtaga uppflyttning av Jansson i högre pensionsgrupp. Det synes emellertid obilligt, att den omständigheten, att Jansson fått kvarstå i tjänst efter den 1 januari 1940, skulle föranleda, att pensionen beräknades efter grunder, som äro mindre förmånliga än om han avgått vid pensionsålderns inträde. Vidare vilja fullmäktige framhålla, att då Jansson anställdes vid bruket och därefter ända fram till 1935 någon pensionsålder icke var bestämd för arbetarna. Dessa fingo i stället kvarbliva i tjänst, så länge de på ett tillfredsställande sätt kunde utföra sina göromål. Jansson kan sålunda ha haft anledning förmoda, att han skulle få behålla sin anställning längre tid än som nu blev fallet efter införande av 1935 års pensioneringsbestämmelser. Genom övergångsbestämmelserna har visserligen någon kompensation beretts honom härför. Enligt fullmäktiges mening synes det dock skäligt, att Jansson beredes ytterligare kompensation genom tillägg till sin pension.

Fullmäktige vilja i detta sammanhang nämna, att sistnämnda skäl för höjd pension visserligen kan åberopas av andra arbetare vid bruket, men till särskild förmån för Jansson i detta fall talar det förhållandet, att han, till följd av omständigheter, varöver han ej själv kunnat råda, under sex år fått nöja sig med mindre lön än han skulle ha erhållit, därest han kunnat behålla sin förutvarande tjänst.

Beträffande storleken av det belopp, som Jansson skulle tillerkännas som tilläggs pension, hava fullmäktige stannat för ett belopp av 100 kronor, som för att bli delbart med 12 bör avrundas uppåt till 108 kronor.

Med hänsyn till de särskilda skäl, som av fullmäktige anförts till stöd för föreliggande framställning, har utskottet funnit sig böra tillstyrka, att Jansson beredes en årlig tilläggs pension med det av fullmäktige föreslagna beloppet, 108 kronor. Utskottet hemställer således, Utskottet.

att riksdagen, i anledning av fullmäktiges i riksbanken förevarande framställning, må medgiva, att förre arbetaren vid Tumba bruk Johan Theodor Jansson må, räknat från och med den 1 augusti 1940, under sin återstående livstid av riksbankens medel uppbära — utöver honom författningsenligt tillkommande pension — tilläggs pension till belopp av 108 kronor för år.

Stockholm den 11 mars 1941.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar Åkerberg, Nordborg*, Sandén, Nilsson i Mölndal*, Leander, Andersson i Jäger och Bodin i Visby;

från andra kammaren: herrar Holmgren, K. A. Westman, Gustavson i Västerås, Eriksson i Sandby*, Sundberg, Söderdahl, Ericsson i Åtvidaberg* och fru Humla.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

